

Av. Bayram Volkan ALAN

**SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN
İDARİ YAPTIRIM YETKİSİNİN
İDARENİN TAKDİR
YETKİSİ KAPSAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ VE
YARGISAL DENETİMİ**

onikilevha
İLMİN İYİ HİZMETİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTE OLARAK SERMAYE PİYASASI KURULU

I. BAĞIMSIZ İDARİ OTORİTELER.....	3
A. Kavram ve Tanım	3
B. Bağımsız İdari Otoritelerin Ortaya Çıkış Nedenleri ve Tarihsel Gelişimleri	10
1. Genel Olarak.....	10
2. Amerika Birleşik Devletleri.....	14
3. Fransa	16
4. Türkiye.....	17
C. Bağımsız İdari Otoritelerin Türk İdari Teşkilatı İçindeki Yeri	21
1. Anayasal Dayanağı.....	21

2. İdarenin Bütünlüğü İlkesi Bakımından Bağımsız İdari Otoritelerin Değerlendirilmesi	25
D. Bağımsız İdari Otoritelerin Özellikleri.....	30
1. İdari Bağımsızlık.....	31
2. Organik Bağımsızlık.....	32
3. İşlevsel Bağımsızlık.....	34
4. Regülasyon İşlevi.....	34
E. Bağımsız İdari Otoritelerin Görev ve Yetkileri	36
1. Düzenleme Yetkileri	36
2. Denetim Yetkileri	37
3. Yaptırım Uygulama Yetkileri.....	37
II. SERMAYE PİYASASI VE SERMAYE PİYASASI KURULU.....	38
A. Sermaye Piyasası Kavramı	38
1. Tanımı.....	38
2. Unsurları.....	45
a. Fon Arz Edenler.....	45
b. Fon Talep Edenler	45
c. Sermaye Piyasası Araçları.....	45
d. Aracı Kuruluşlar	46
e. Fon Arz ve Talebinin Karşılaştığı Yer	49
3. Tarihsel Gelişimi.....	49
B. Sermaye Piyasası Kurulu'nun Teşkilat Yapısı ve Görev-Yetkileri	56
1. BİO'lar Bakımından "Kurul" ve "Kurum" Nitelemesi	57
2. Amacı	60
3. Teşkilat Yapısı.....	61
a. Görev ve Yetkileri	61
b. Kurul Karar Organı.....	64
aa. Kurul Karar Organının Görev ve Yetkileri.....	65
bb. Kurul Karar Organı'nın Çalışma Esasları.....	65
c. Başkanlık Teşkilatı.....	67
aa. Kurul Başkan ve Üyelerinin Hukuksal Statüsü.....	67

bb. Kurul Başkan ve Üyelerinin Seçilmesi ve Atanma Koşulları	70
cc. Kurul Başkan ve Üyelerinin Görev Süreleri.....	72
dd. Kurul Başkan ve Üyeliğine İlişkin Yasaklar	72
ee. Kurul Başkan'ının Görev ve Yetkileri	74
ff. Kurul Başkan ve Üyelerine İlişkin Ücretler, Mali ve Sosyal Hakları	75
gg. Kurul Başkan ve Üyeleri ile Kurul Personelinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu.....	76
d. Kurul Başkan Yardımcıları.....	77
e. Kurul Personeli	77
f. Hizmet Birimleri	78
g. Kurul'un Bütçesi	79
h. Sırların Saklanması ve Açıklanması.....	80

İKİNCİ BÖLÜM

İDARENİN TAKDİR YETKİSİ VE SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN DENETİM YETKİSİNİN SINIRLARI

I. İdarenin Takdir Yetkisi Kavramı.....	83
II. SPK'nın Denetim Yetkisi ve Bu Kapsamdaki Tedbirler	88
A. Kanuna Aykırı İhraçlarda Uygulanacak Tedbirler	88
B. İhraççılarının Hukuka Aykırı İşlemleri İle Sermayeyi veya Mal Varlığını Azaltıcı İşlemlerinde Uygulanacak Tedbirler	89
C. Kayıtlı Sermaye Sisteminde Uygulanacak Tedbirler	91
D. Örtülü Kazanç Aktarımında Uygulanacak Tedbirler.....	91
E. Genel Kurul Toplantılarına Gözlemci Gönderilmesi.....	92
F. Sermaye Piyasası Kurumlarının Hukuka Aykırı Faaliyet veya İşlemlerinde Uygulanacak Tedbirler.....	92
G. Mali Durumun Bozulması Halinde Uygulanacak Tedbirler	94
H. Tedrici Tasfiye ve İflas Durumlarında Uygulanacak Tedbirler ..	96

I. İzinsiz Sermaye Piyasası Faaliyetlerinde Uygulanacak Tedbirler	97
J. Kanuna Aykırı İlan, Reklam ve Açıklamalarda Uygulanacak Tedbirler.....	98
K. Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler.....	99
III. İdari Para Cezası Gerektiren Fiiller	100
A. Genel Esaslar	101
B. İdari Para Cezası Miktarının Özel Olarak Düzenlendiği Durumlar.....	104
1. Pay Alım Teklifi Zorunluluğunun Yerine Getirilmemesi ...	104
2. Yöneticilerin Elde Ettikleri Kazancı İhraççıya Vermemeleri.....	105
3. Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği'nin Verdiği Kararlara Üyelerin Uymaması	107
4. Örtülü Kazanç Aktarımının Yapılması.....	108
5. Piyasa Bozucu Eylemler	110
a. İçsel bilgi veya sürekli bilgilere ilişkin piyasa bozucu eylemler.....	111
b. Emir veya işlemlere ilişkin piyasa bozucu eylemler	113
c. İletişim veya haberleşme yoluyla işlenen piyasa bozucu eylemler	114
d. Diğer piyasa bozucu eylemler	116
e. Piyasa bozucu eylem sayılmayan haller.....	116

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SERMAYE PİYASASI KURULU'NUN
UYGULADIĞI İDARİ YAPTIRIMLARIN
YARGISAL DENETİMİ

I. Hukuk Devletinde Yargısal Denetimin Gerekliliği	119
II. Bağımsız İdari Otoritelerin Yargısal Denetimi	126

III. Sermaye Piyasası Kurulu'nun Uyguladığı İdari Yaptırımların İdari Yargı Denetimine Tabi Olması	129
A. Sermaye Piyasası Kurulu'nun İdari Yaptırımlarına Karşı Açılacak İptal Davaları	129
1. Yargılama Usulüne İlişkin Denetim	129
a. Görevli Mahkeme.....	129
b. Yetkili Mahkeme.....	136
c. İdari Merci Tecavüzü.....	136
d. Ehliyet	140
e. İdari Davaya Konu Olabilecek Kesin ve Yürütülmesi Gereken İşlem.....	145
f. Süre	154
g. Husumet	156
h. Dava Dilekçesinin Düzenlenmesi	157
2. Esasa İlişkin Denetim.....	158
a. SPK Kararlarının Yetki Unsuru Açısından İncelenmesi	158
b. SPK Kararlarının Şekil-Usul Unsuru Açısından İncelenmesi	162
c. SPK Kararlarının Sebep Unsuru Açısından İncelenmesi	166
d. SPK Kararlarının Konu Unsuru Açısından İncelenmesi	172
e. SPK Kararlarının Amaç Unsuru Açısından İncelenmesi	173
B. Sermaye Piyasası Kurulu'nun İdari Yaptırımlarından Doğan Tam Yargı Davaları.....	174
C. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Boyutuyla Değerlendirme..	177
SONUÇ	183
KAYNAKÇA	185